

FSR BusinessIndikator

– Efteråret 2021

Indledning

Den økonomiske aktivitet er tilbage. Dansk erhvervsliv oplever positiv vækst, og salget og eksporten er rekordhøj.

Den positive udvikling i en række centrale økonomiske nøgletal skyldes i høj grad, at samfundet er åbnet og at hovedparten af landets medarbejdere er tilbage på deres arbejdspladser.

Landets revisorer vurderer, at dansk erhvervsliv står over for pæne vækstrater i de kommende seks måneder, om end forventningerne er en smule mere afdæmpede end i foråret. De lidt afdæmpede forventninger kan blandt andet hænge sammen med den stigende mangel på arbejdskraft på det danske arbejdsmarked.

Sidste gang ledigheden var så lav var i 2007 og samtidig er efterspørgslen efter arbejdskraft rekordhøj. Dette kan betyde, at virksomhederne må sænke deres ambitionsniveau for væksten, da de ikke kan møde den stigende efterspørgsel pga. manglende arbejdskraft.

FSRs BusinessIndikator kombinerer resultater fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 578 godkendte revisorer med en række centrale nøgletal, der på forskellig vis beskriver aktiviteten i dansk erhvervsliv. Analysen tager udgangspunkt i data tilgængelig i november 2021.

K / KONTAKT

Henvendelser
angående
analysen:

Anders Lau

Analyse og
kommunikationschef
Mail: ala@fsr.dk
Tlf.: 41 93 31 47

Agnethe Larsen

Analytiker
Mail: aln@fsr.dk

Salget er tilbage

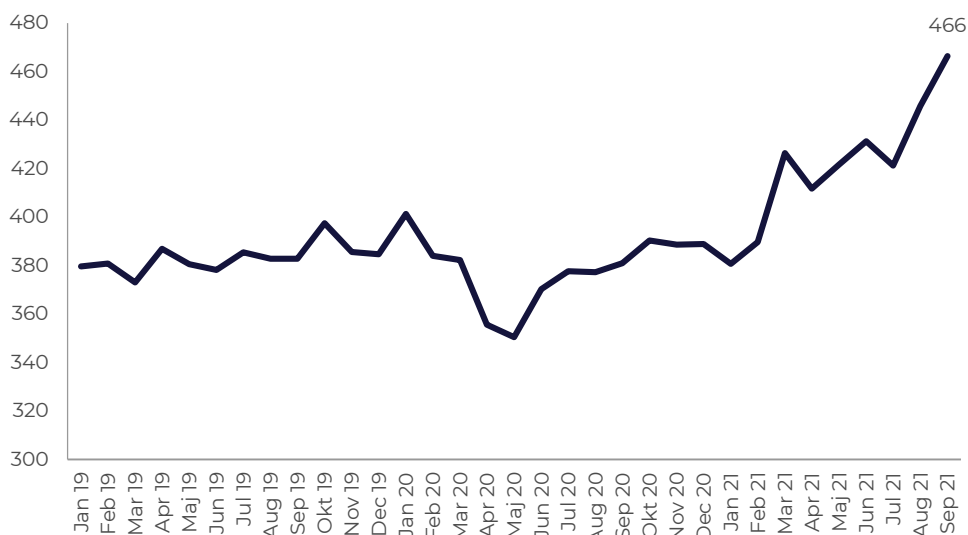
I foråret 2021 vurderede syv ud af 10 revisorer, at deres kunder ville få en positiv eller meget positiv udvikling i salget de kommende seks måneder. Den vurdering stemmer godt overens med den faktiske udvikling i virksomhedernes salg de sidste seks måneder.

Virksomhedernes salg er helt tydeligt vendt tilbage efter de to nedlukninger i foråret 2020 og i vinteren 2020/21. Siden december 2020 er det kun gået opad. I september 2021 er virksomhedernes salg steget til et rekordhøjt niveau på 466 mia. kr.

Fra december 2020 og til september 2021 er salget steget med 86 mia. kr., svarende til en stigning på 20 pct., se figur 1.

Figur 1

Salg i alt, januar 2019-september 2021 (mia. kr.)

Anm.: Data er sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik (FIKS11)

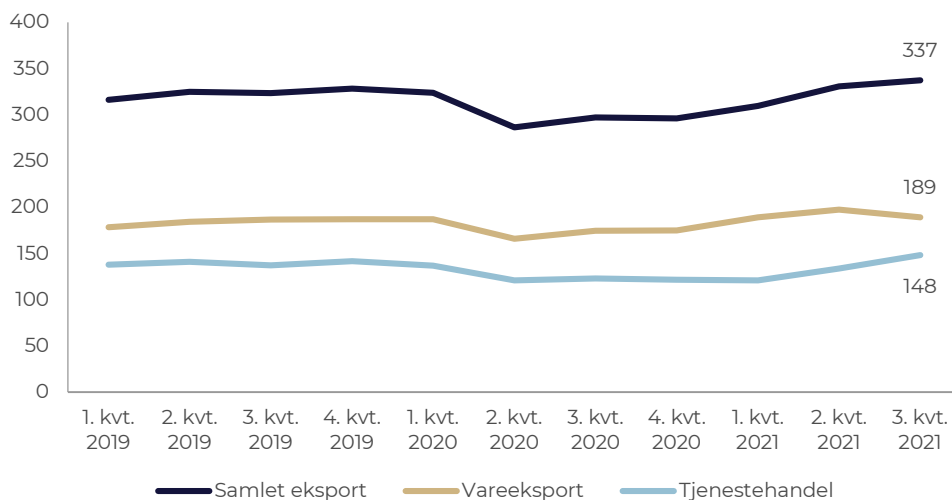
Eksporten er tilbage

Ligesom salget blev eksporten hårdt ramt under coronakrisen, men er nu tilbage igen på niveauet fra før coronaen ramte. I 3. kvartal er den samlede eksport af vare og tjenesteydelser på 337 mia. kr., hvilket er højere end 4. kvartal 2019, som var sidste gang at eksporten toppede med 328 mia. kr. Alene fra 2. til 3. kvartal 2021 er eksporten steget med 7 mia. kr., og siden starten af 2021 er den samlede eksport steget med 14 pct. svarende til 41 mia. kr., se figur 2.

Stigningen i eksporten i 3. kvartal 2021 skyldes særligt en stigning på 15 mia. kr. i tjenestehandel, mens vareeksporten er faldet med 8 mia. kr.

Figur 2

Danmarks eksport, 1. kvartal 2019-3. kvartal 2021 (mia. kr.)

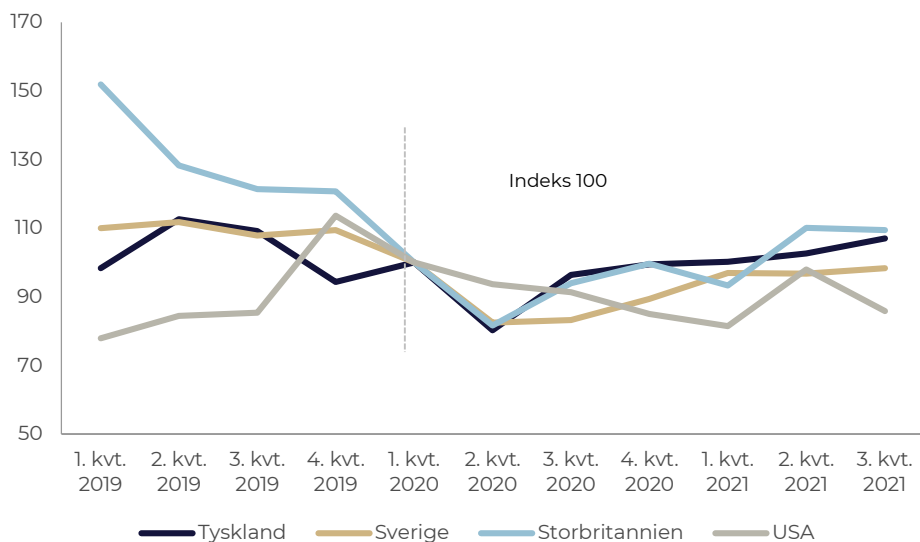
Anm.: Opgørelsen indeholder både vare- og tjenestehandel

Kilde: Danmarks Statistik (UHV4 og UHT4S2)

37 pct. af Danmarks samlede eksport går til Tyskland, Sverige, USA og Storbritannien. Der ses dog et mindre fald på 2 pct. i eksporten til disse fire markeder fra 2. kvartal til 3. kvartal 2021, svarende til 3 mia.kr. Det skyldes et fald i eksporten til USA, se figur 3, mens eksporten til de tre andre markeder stort set er uændret.

Det vil samtidig sige, at eksportstigningen fra 2. til 3. kvartal på 7 mia. kr. primært er drevet af en stigning i eksporten til de øvrige lande inden- og udenfor EU.

Figur 3
Udvikling i eksport til udvalgte lande, indeks 100 = 1. kvartal 2020

Kilde: Danmarks Statistik (UHV4 og UHT4S2)

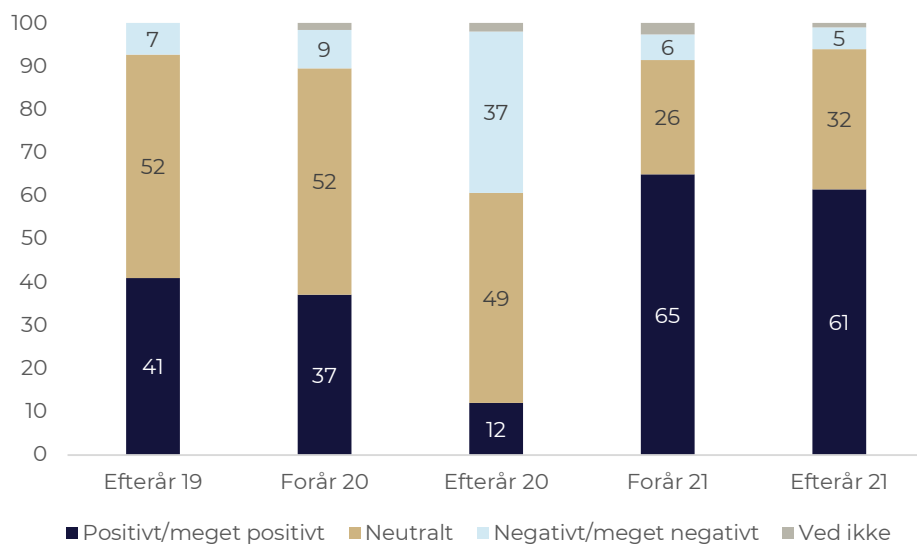
Udsigt til pæn vækst de næste seks måneder

Revisorerne vurderer, at der fortsat vil være en positiv eller meget positiv udvikling i salget hos deres kunder i de næste seks måneder. Næsten seks ud af 10 revisorer vurderer, at der vil være en positiv eller meget positiv udvikling hos deres kunder i de næste seks måneder.

Der altså et lille fald sammenlignet med foråret 2021, hvor syv ud af 10 revisorer spåede en positiv vækst, se figur 4. Revisorerne vurderer dermed, at de næste seks måneders salg i virksomhederne stadig vil være pænt, men lidt mere behersket sammenlignet med de foregående seks måneder.

Figur 4

Hvordan vurderer du samlet set, at økonomien vil udvikle sig hos dine kundevirksomheder over de næste seks måneder? (pct.)

Anm.: $n_{E2021}=197$, $n_{F2021}=151$, $n_{E2020}=148$, $n_{F2020}=124$, $n_{E2019}=178$

Kilde: FSR – danske revisorers surveypanel

Ledigheden er rekordlav

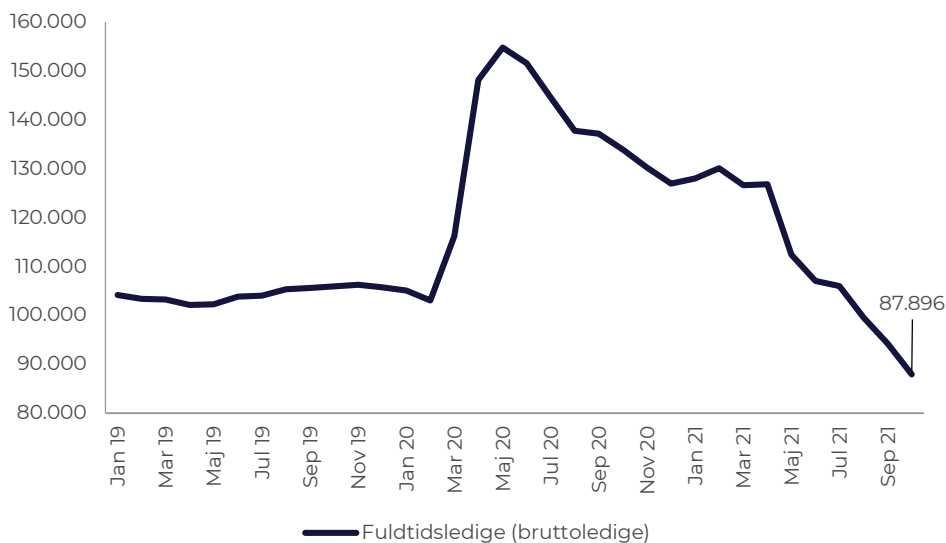
En årsag til de lidt mere afdæmpede forventninger til væksten kan blandt andet skyldes virksomhedernes stigende udfordringer med at rekruttere den fornødne arbejdskraft.

I oktober 2021 var ledigheden faldet til knap 87.900 personer, se figur 5. Det svarer til, at 3,1 pct. af arbejdsstyrken er ledig.

Den lave ledighed skyldes blandt andet den høje vækst, der er opstået i kølvandet på genåbningen af samfundet. Den kraftige vækst øger erhvervslivets behov for medarbejdere til at imødekomme den stigende efterspørgsel på deres produkter og services.

Siden maj 2020, hvor ledigheden under coronakrisen toppede er antallet af ledige faldet med knap 67.000, svarende til et fald på 43 pct. Sidste gang ledigheden var så lav, som i oktober 2021, var tilbage i december 2008.

Figur 5
Udvikling i antal fuldtidsledige, januar 2019 - oktober 2021

Anm.: Bruttoledigheden ledigheden opgjort som fuldtidspersoner, hvor der er taget højde for almindelige sæsonbevægelser

Kilde: Danmarks Statistik (AUS07)

Efterspørgslen efter arbejdskraft er rekordhøj

Udviklingen på arbejdsmarkedet med høj beskæftigelse og lav ledighed ser ud til at fortsætte, blandt andet som følge af en rekordhøj efterspørgsel efter arbejdskraft. I november var der godt 33.700 stillingsopslag, hvilket er langt over niveauet før coronakrisens start, se figur 6. Ikke siden slutningen af 2007 har antallet af stillingsopslag været så højt som i november 2021.

Mangel på arbejdskraft kan give produktionsbegrænsninger og dermed lavere vækst, da virksomheder risikerer at skulle afvise ordre og kunder. Det kan også betyde, at eksporten ikke vokser nær så meget som efterspørgslen ellers tilsiger.

Figur 6

Stillingsopslag, sæsonkorrigeret januar 2019 - november 2021 (antal)

Anm.: De samlede stillingsopslag er et udtryk for både private og offentlige opslag på Jobindex' database.

Kilde: Jobindex

Bankernes udlån er faldet

Da coronakrisen ramte Danmark i foråret 2020 steg realkreditinstitutternes udlån til erhvervslivet med ca. 25 mia. kr., og stigningen i udlån fra realkreditinstitutterne er steget stødt siden da.

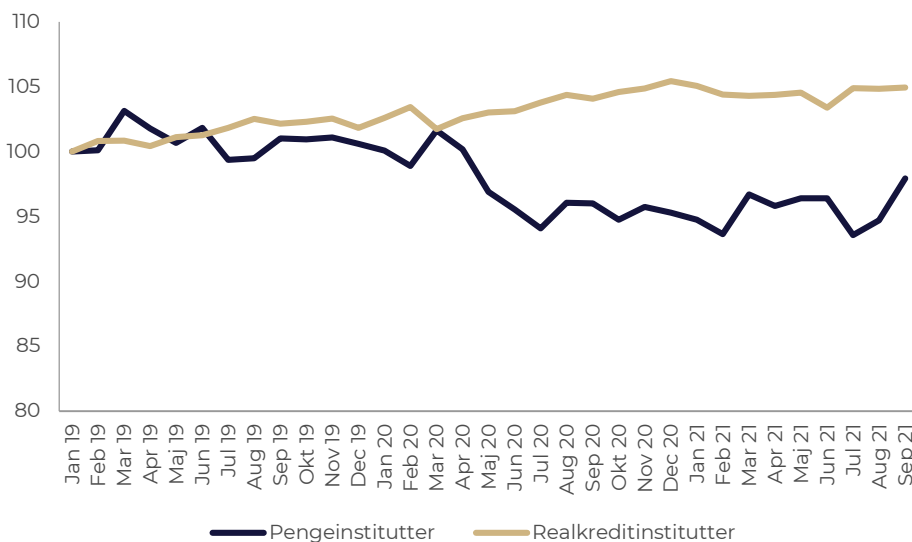
Omvendt faldt bankernes udlån til virksomheder markant, se figur 7. Fra marts til juli 2020 faldt bankernes udlån til erhvervslivet med ca. 34 mia. kr. Normalt vil en økonomisk krise udfordre virksomheders likviditet og dermed få bankernes udlån til erhvervslivet til at stige.

En del af forklaringen er formodentlig Folketingets hjælpepakker samt muligheden for at udskyde momsbetalinger og optage moms lån. Derudover kan en del af forklaringen også være, at danske virksomheder var relativt velpolstrede før coronakrisen startede. Disse faktorer har tilsammen holdt hånden under virksomhedernes likviditet igennem krisen.

Selvom dansk økonomi for alvor er ved at lægge afstand til krisen med stigende salg og eksport, ser det ikke ud til, at det har slået igennem på bankernes udlån til virksomhederne i helt samme grad endnu. Selvom udlånene langsomt bevæger sig opad, særligt i 3. kvartal i 2021 er bankernes udlån til erhvervslivet stadig ca. 17 mia. kr. lavere end i marts 2020.

Figur 7

Udviklingen i udlån fra pengeinstitutter og realkreditudlån til ikke-finansielle virksomheder indeks 100 = januar 2019

Kilde: Danmarks Nationalbanken (DNPUDDK og DNRUDDKI)

Om FSR BusinessIndikator

FSR BusinessIndikator tager temperaturen på dansk erhvervsliv og revisorernes vurdering af udviklingen i deres kunders virksomheder.

BusinessIndikatoren er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt godkendte revisorer samt udvalgte nøgletal.

Spørgeskemaundersøgelsen måler revisorernes forventninger til den økonomiske udvikling hos deres kunder seks måneder frem.

De udvalgte nøgletal giver på forskellig vis et indblik i erhvervslivets aktuelle sundhedstilstand. Nøgletallene er inddelt efter fire temaer: Virksomhedsaktivitet, eksport, beskæftigelse og adgang til finansiering.

Om FSR – analyse

FSR - danske revisorer udarbejder løbende analyser og surveys, som tager udgangspunkt i aktuelle og relevante problemstillinger i revisorbranchen og i erhvervslivet mere generelt.

Formålet med undersøgelserne er at sætte fokus på relevante emner og nyttiggøre den unikke viden som foreningens medlemmer besidder. Det er tilladt at citere fra publikationen med tydelig kildeangivelse og med henvisning til FSR – danske revisorer.